

Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (SAS) – zaměřeno na mentální postižení a kombinované vady

1. Stručná definice

Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (SAS) jsou ambulantní, popřípadě terénní sociální služby poskytované osobám v důchodovém věku nebo osobám se zdravotním postižením, které jsou ohroženy sociálním vyloučením. Služby pomáhají udržovat a rozvíjet sociální kontakty, smysluplně trávit čas a posilovat schopnosti potřebné pro běžný život.

2. Účel a smysl služby

Účelem SAS je podporovat aktivní život, předcházet sociální izolaci a posilovat zapojení do běžného života v komunitě. U osob s mentálním postižením a kombinovanými vadami se služba často zaměřuje na bezpečné a srozumitelné zapojení do aktivit, rozvoj sociálních a komunikačních dovedností, podporu samostatnosti a orientace v běžných situacích.

3. Formy poskytování

- Ambulantní forma – uživatel dochází do zařízení (bez ubytování).
- Terénní forma – podpora probíhá v přirozeném prostředí uživatele (např. doma či v komunitě).

4. Základní činnosti služby (dle zákona)

- Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím.
- Sociálně terapeutické činnosti.
- Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

5. Typické úkony / praktická náplň (příklady)

- Zájmové, vzdělávací a volnočasové aktivity (skupinové i individuální), případně doprovod na komunitní akce.
- Socioterapeutické aktivity vedoucí k rozvoji nebo udržení osobních a sociálních schopností a dovedností podporujících sociální začleňování.
- Podpora komunikace a nácvik uplatňování práv a oprávněných zájmů (např. vyjádření potřeb, rozhodování).
- Pomoc při vyřizování běžných záležitostí (např. orientace v institucích, jednoduché administrativní úkony, plánování dne).

6. Poznámka k cílové skupině (mentální postižení a kombinované vady)

U této cílové skupiny je vhodné zohlednit zejména: (a) potřebu strukturovaného a předvídatelného programu, (b) podporu v komunikaci (včetně alternativní a augmentativní komunikace), (c) přiměřené tempo a srozumitelné instrukce, (d) bezpečné prostředí a dohled dle individuálního rizika, (e) podporu orientace v prostoru a v sociálních situacích. Konkrétní rozsah podpory se sjednává ve smlouvě a dále se rozpracovává v individuálním plánu.

Právní opora (zdroje)

- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách – § 66 (Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením): <https://www.pracepropravniky.cz/zakony/zakon-o-socialnich-sluzbach/paragraf-66/>
- Vyhláška č. 505/2006 Sb. – (rozpracování úkonů SAS bývá uváděno pod § 31): <https://www.cun.cz/socialni-sluzby/socialne-aktivizacni-sluzby/>